

Numeron voima, sanan valta - kuka kuuntelee köyhää? –seminaari

Aika ja paikka: **10.-11.4.2008, Stakes, auditorio (Lintulahdenkuja 4, Helsinki)**

Järjestäjät: **Stakes & Tiede, taide ja köyhä kansa ry & Elämäntapaliitto**

Toimittajat eläintarhassa? Köyhyyden läsnä- ja poissaolosta

Emilia Palonen, PhD, Ydin-lehden päätoimittaja

emilia.palonen@ydinlehti.fi

040-5077198

Millä tavoin köyhyyttä, rikkautta tai keskiluokkaisuutta kuvataan suomalaisessa mediassa? Mistä näkökulmasta media puhuu, ja ketä haastatellaan köyhinä, rikkaina tai keskituloisina?

Silloin harvoin kun mediassa käsitellään köyhyyttä, ihmetellään toiseutta. Nostetaan esiin erikoistapauksia: laman kouriin jääneitä pitkäaikaistyöttömiä eli ennakoimattoman ilmiön uhreja; kuin ihmeen kaupalla suomalaiskaupunkeihin ilmestyneitä EU:n kansalaisia, vaikkapa Romanian romaneja; tilapäisköyhiä opiskelijoita; suurperheitä, joiden köyhyys voidaan nähdä omana valintana; “normista” poikkeavia yksinhuoltajaperheitä; tai maahanmuuttajia, kuten aprillipäivänä käteeni tarttuneessa Ilta-Sanomissa. Ollaan kuin eläintarhassa.

Köyhyys ja sosiaalipornon nimellä kutsuttu raportointi kansan syvistä riveistä on tehnyt tilaa keskiluokkaisuuden kuvaamiselle. Köyhyys ja rikkaus nähdään suhteellisinä käsitteinä. Myös toimittaja juttua tehdessään vertaa itseään ja sosiaalista ympäristöään mahdollisiin haastateltaviin – subjektia objektiin. Keskivertoihmistä haastatellessaan toimittaja etsii kanssaan lähes yhtä hyvin toimeentulevia talouksia.

Toimittajan keskitulot – usein vuoro- ja henkilökohtaisine lisineen sekä ylityökorvauksineen – ovat ylempää keskiluokkaa. Useilla on akateeminen loppututkinto ja sosiaalinen ympäristö täynnä keskivertoa paremmin tienaavia tuttuja. Henkistä työtä tekevinä toimittajat kuitenkin usein identifioivat itsensä alipalkattuun prekaariin: vallan käyttäjän sijaan he luokittelevat itsensä altavastaajiin. Toisaalta he vertaavat itseään myös mediassa usein esiintyvään taloudellista ja poliittista valtaa pitävään eliittiin. Objekteina näitä tosin usein katsotaan alaspäin. Kansanedustajien palkka nousi – pian noussee toimittajienkin.

Tavallisista köyhistä massoista, esimerkiksi vain kansaneläkettä nauttivista, työkyvyttömistä, sairaista, omaishoitajista tai vähätuloisista perheellisistä ei juuri puhuta. Harvoin kerrotan myöskään sekä sosiaaliturvan että apurahojen ulkopuolella työskentelevistä taitelijoista ja tutkijoista, yrittäjiksi päätyneistä enemmän tai vähemmän itsetyöllistyvistä suomalaisista taikka maaseudun pitkälle vaihdantataloudessa elävistä pienituloisista. Mikä heille on köyhyyttä? Erilaista kuin toimittajan. Ei se, etteivät he pääse ulkomaanmatkalle vaan se, että matka vaikkapa Pieksämäeltä Helsinkiin sukulaisiinkin on liian kallis.

Kansainvälisesti tällainen mediavaje ei ole poikkeava ilmiö. Suomessa kuitenkin monet köyhät seuraavat median tarinoita köyhyydestä, joka heidän näkökulmastaan on joko tavoiteltavaa tai erikoistapaus, taikka “tavallisuudesta”, joka on luksusta. Köyhyys on läsnä poissaolollaan myös keskiluokan “taviksista” ja rikkaista kerrottaessa.